СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 36. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 16. лютого, 1942. No. 36. Jersey City, N. J., Monday, February 16, 1942. Vol. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016
THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Промова Посла Глинки Стрінулась Зо Загальним Одобренням

Посол Антін Г. Глинка, що виголосив в канадійськім домініяльнім парляменті знамениту промову про вагу України в замиреній Европі, виказуючи заразом інтерес Великої Британії й Злучених Держав в визнанню її самостійности, має тепер велику нагоду відчути, що його мужне поставлення української справи стрінулось з признанням і одобренням не тільки серед тих, що є з українського роду, але й серед інших. І так „Едмонтон Болетен", що виходить в Едмонтоні, Алберта, помістив в числі з 3. лютого б. р. фотографію посла Глинки на першій стороні з нотаткою, що відповідь посла на престольну промову є таким вкладом у парляментарні рекорди, який заслуговує на те, щоб його окремо відмітити. А далі в редакційній замітці завважується, що коли канадійський українець має змогу ось так говорити про той нарід, з якого він походить, навіть у такі незвичайно критичні часи як теперішні, то це є доказом, що демократія є живою в Британській Спілці Народів. Часопис подає далі, що він є такої думки, що це є тепер начасі, щоб таку промову, що походить від одного з синів канадійських українців, передрукувати в цілости, що й сталося.

УКРАЇНСЬКИЙ КАПЕЛЯН ДЛЯ ВОЯКІВ В КАНАДІЙСЬКІЙ АРМІЇ

ЕДМОНТОН (Алта, Канада). — „Українські Вісти" з 3. лютня 1942. р. подають таку новинку: „Довідуємося з достовірного жерела, що військові власти рішили дати для українців греко-католиків, що служать в армії, окремого капеляна. Це справді для нас мила вістка, що викличе вдоволення.

„Покищо ще не оголошено імени особи капеляна, одначе многі додумуються, що ним буде о. М. Пелех, дотеперішній парох в Саскатуні".

НЕ БУДЕ ТАКИХ ЗВІЛЬНЮВАНЬ ВІД ВІЙСЬКА ЯК ПЕРЕДШЕ

У звязку з військовою реєстрацією, що відбудеться 16 лютого, подається, що будуть і тепер дозволені відклики від рішень поборових комісій. Та заповідається, що тим разом апеляційні комісії не будуть уже такі поблажливі, як були попередніми разами. Та будуть звертати увагу на те, щоб військовий обовязок не розбивав домів, основи громади. А також на те, щоб через побір не потерпіла індустрія.

Selective Service Registration
РЕЄСТРАЦІЯ ОСІБ У ПОБОРОВІМ ВІЙСЬКОВІМ ВІЦІ.

Наступного понеділка, дня 16. лютого, між годинами 7. рано і 9. вечером, мусять зареєструватись у всіх громадах у своїх місцевих реєстраційних льокалях усі мужчини, горожани і чужинці, у віці від 20 до 44 років, якщо вони не зареєстрували себе передше, або не служать в частинах Федеральної Американської Армії.

В Ню Йорку буде така реєстрація відбуватись 15. і 16. лютня. Знову в інших місцевостях ще скорше, бо вже 14. лютня.

СКЛИКУЮТЬ НІМЕЦЬКУ ПРОТИГІТЛЕРІВСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ

Дня 1. береаня 1942. відбудеться в Ню Йорку, в Вебстер Гол, Німецько-Американська Конференція, присвячена боротьбі з Гітлером і обороні американської демократії. До участи запрошено понад 1,000 американсько-німецьких організацій.

Підносять Геройський Вчинок Американського Українця -- Інж. Малєвича

„Ди Пітсбург Прес" з 12. лютого 1942. подає фотографію капітана Степана Малевича, що "є з генералом МекАртуром на Филипинах". Знову в артикулі затитулованім „Пітсбурщанин Лузонським Героєм", зазначується, що щойно зачинають доходити до загалу деякі відомости з геройської боротьби на Филипинах. Одним з тих, що відіграли дуже визначну ролю в обороні Филипин є капітан Степан Малевич, що як інжинір направляв під огнем ушкоджений японцями міст і тим допоміг американським частинам ген. МекАртура перевести відворот з успіхом. Під проводом інж. Малевича робітники працювали 26 годин без перерви з висиленням усіх сил. Ішло тут про Кармен Брідж, найбільший міст на островах. Як тільки американські війська перейшли через міст, зараз його висаджено в повітря, бо надходили японські частини.

Капітан С. Малевич зголосився до військової служби добровільно. Є він сином інж. Володимира Малевича з Пітсбурга, бувшого головного містопредсідника У. Н. Союзу, та пані Марії Малевичевої, теперішньої головної містопредсідниці У. Н. Союзу.

В Обороні Часописів Що Виходять Чужинецькими Мовами

На нарадах редакторів і видавців ґазет, що виходять в інших мовах ніж англійська, з полковником Артуром В. МекДермотом в Ню Йорку, в справі допомоги реєстрації для поборових цілей тих, що осягнули 20. рік життя перед 31. грудня 1941., а не осягнули 45. року життя перед 16. лютнем 1942., запитано полковника, що він думає про потребу дальшого існування чужинецьких ґазет. Запит поставлено з італійського боку, як кажеться, тому, що розійшлись чутки, що в скорому часі будуть урядом припинені всі чужинецькі видавництва. Полковник МекДермот відповів, що він нічого про це не чув, щоб хтось з урядових осіб носився з такими думками. Він дораджував, щоб на такі сплетні не звертати ніякої уваги, бо тепер є повно „таких ідіотизмів". Та за такі речі уряд не може відповідати. Це сплетні, а ніщо інше. Полковник далі підкреслив, що він працює в такім космополітичнім місті як Ню Йорк, де булоб майже неможливо вести працю, колиб не було допомоги з боку преси, що виходить в чужих мовах.

Про Федерацію Польщі й України

НЮ ЙОРК. — Польська ґазета „Нови Сьвят" з 11. лютня 1942. р. містить на редакційній стороні статтю якогось нюйорського українця „К. Черепенка" про можливости польсько-української федерації. Автор пише, що дивно якось слухати про федерацію поляків з чехами, тоді коли на відтинку польсько-українських відносин не чути нічого. Він пише, що полишати Україну та міліони українців на боці, це нерозважна й недоцільна політика. До такої федерації повинна входити також Україна з Галичиною та Карпатською Україною. Бо смішно говорити про федерацію чехів, словаків і поляків, а оставляти на боці українців. Бо без України, пише К. Черепенко, не вдержиться Польща, бо її все буде загрожувати Росія. Лише наївні поляки можуть думати, що на випадок вигри Сталіна, Росія пошанує польську незалежність. Польща в злуці з вільною й демократичною українською республикою зможе встоятися проти тої небезпеки зо сходу.

Автор заохочує до праці в напрямі створення польсько-української федерації, бо всякі спори за Львів чи Заользя, на його думку, не доведуть до позитивної розвязки польсько-українських чи польсько-чеських відносин. Кінчить автор тим, що українці, поляки, чехи та балтійські народи повинні робити пропаґанду в Америці за створення сильної федеративної республики, до якої входилиб Польща, Україна, Чехословаччина та Балтійські Краї.

ЩЕ ОДНА ЗГАДКА ПРО „ІСТОРІЮ УКРАЇНИ"

Литовсько-американський часопис „Вієнібе" з 16. січня б. р., що виходить у Брукліні, Ню Йорк, помістив довгу рецензію про „Історію України" М. Грушевського, видану англійською мовою Єйльським Видавництвом. Написав її адв. К. Р. Юрґелла литовською мовою. Згадка займає майже цілу сторону цеї ґазети. Зате литовські большевики, як нам доносять, нападають на ту книжку в подібний спосіб, як це роблять їхні „інтернаціональні" товариші. По англійськи була подібна рецензія в литовсько-американській ґазеті „Ґарзас", що виходить в Вилкс Бері, Па.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Смерть і Похорони През. д-ра Костя Левицького

Українські газети, що виходять в Полудневій Америці, подають про смерть д-ра Костя Левицького, провідного українського громадського діяча і політика, таке:

В середу, 12. листопада м. р. в годині 5.50 вечером помер у львівській лікарні після операцій президент д-р Кость Левицький. У лікарні був усього 5 днів, де перебув щасливо операцію. Помер в наслідок комплікацій викликаних операцією: не видержало серце, до чого долучилось і запалення легенів. Був увесь час під лікарською опекою д-ра М. Панчишина й найкращих лікарів.

Вістка про несподівану смерть през. К. Левицького викликала величезне враження в цілому Львові. Ще 1. листопада був Покійний на Листопадовому Богослуженні у св. Юрі, а потім з делеґацією у Митрополита. Ще напередодні перевезення до лікарні говорив із членами президії Української Національної Ради й майже до кінця не стратив притомности і витримував болі спокійно, як кажуть, з затиснутими зубами.

Коли вістка про смерть Президента розійшлася по місті й дійшла до членів У. Н. Ради, президія її вибрала негайно комітет похоронів, до якого увійшли поодинокі члени Українського Краєвого Комітету й редактори: д-р Іван Німчук і Осип Боднарович. В год. 4. пополудні в четвер, відбулося засідання Української Національної Ради, на якому рішено надати похоронам такий характер, який мав похорон ґен. М. Тарнавського. Вибрано людей до поодиноких чинностей з тим, що головним впорядчиком назначено дир. А. Палія.

Цьогож вечера відбулося повне зібрання членів УНРади в палаті її Президента-Митрополита, який виголосив до зібраних зворушливу промову, присвячену памяті Покійного. Митрополит звеличав покійного Президента Костя Левицького як зразкового українського громадянина, людину незломної волі й невсипучої праці, що все життя віддав ідейній, позитивній праці для народу. Покійний, казав Митрополит, це зразок твердого як криця характеру, діяч на велику мірку, людина таких велитенських заслуг для нації, що її не скоро може хтось заступити.

Промову Митрополита запротоколовано, після чого члени УНРади розійшлися домів. В суботу перенесено тлінні останки до св. Юра, де відправлено панахиду.

Похорони відбулися в неділю, 16. листопада м. р. в годині 10. рано, з жалібним Богослуженням і з промовою Митрополита. Опісля похоронний похід рушив на Янівський цвинтар, де домовину зложили поруч могили ґен. М. Тарнавського. Останнє слово виголосив дир. Палій. Більше промов не було. На всіх українських установах повівали чорні прапори. Похорон, як подають, був не менш величавим, як похорон ґен. Тарнавського.

Коли брати під увагу, що д-р Кость Левицький був дуже довгі літа послом до австрійського парляменту, то замітне є те, що в донесеннях нема ні одного слова про якусь участь представників теперішньої окупаційної німецької влади в похороні, ні згадки навіть про формальний вияв якоїсь заяви з боку урядових осіб, що є звичайно практикованим у таких випадках. Вже з цього можна заключати, що відносини між українським громадянством і націстівською владою мусять бути не то дуже напружені, але цілком ворожі.

СПІР МІЖ ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ І НАЦІСТАМИ

Польсько-американська преса подає за „Краківськими Вістями" з 27. грудня м. р. деякі вісти з життя православної церкви на Україні.

„Краківські Вісті" обвинувачують кремянецького архиепископа, що підчас совєтської окупації орґанізував „автономну" українську церкву, підпорядковану московському патріярхові. В тій цілі архиепископ Олексій їздив до Москви й провадив переговори з московським митрополитом Сергієм.

З Олексієм держали польські та волинські єпископи: Венямин, Симон, Антоній, Дамаскин і Пантелеймон. Два останні були ченцями Почаївської Лаври й на єпископів висвятилися підчас совєткої окупації.

„Краківькі Вісті" обвинувачують їх в проти-українській діяльності. Вони також осуджують архиєпископа Олексія, що він незаконно скликав у Почаївській Лаврі 9. листопаду 1940. р. собор волинських та поліських єпископів і на нім проголосив себе митрополитом втаномної української церкви, не повідомивши про це свого попереднього зверхника, митрополита Діонізія, що лишився у Варшаві. Так само не повідомив про це інших православних єпископів у Ґенеральному Ґубернаторстві (під Німеччиною), як Іляріона, Паладія та Полікарпа.

АМБАСАДОР ЦЕХАНОВСКІ ВИКРУЧУЄТЬСЯ СІНОМ

Заходом Словянського Клюбу відбувся відчит польського амбасадора Цехановського на тему „Польща на вигнанню". Відчит, як зазначено по докладі, не був влаштований Колюмбійським Університетом, а тільки Словянським Клюбом. Відбувся дня 11. лютого в галі Горас Ман, що була виповнена слухачами, головно тими, що прибули недавно з Польщі. Амбасадор говорив дуже мало про внутрішні польські справи, а тільки передав те, як Гітлер напав на Польщу, а далі говорив широко про потребу дальшої боротьби з Гітлером аж до цілковитого звищення німецького мілітаризму і такого територіяльного укладу в Европі, щоб Німеччина вже ніколи не могла загрожувати спокоєви Европи. З тим звязав амбасадор потребу повстання великої, сильної й демократичної Польщі. У промові цілком поминув давні відносини в Польщі. Не згадав ні про українців. У запитах поставлених йому відразу питання щодо відношення Польщі до українського народу. Амбасадор не дав на це ніякої конкретної відповіди, а тільки зазначив загальниково, що українцям будуть дані дуже широкі права, з яких вони будуть вдоволені. Замітне те, що амбасадор не порушив цілковито справи України, хоч говорив дуже широко про федерацію з Чехословаччиною.

БУКВАЛЬНО ЦІЛИЙ СВІТ У ВІЙНІ

Всіх людей на світі нараховують 1 біліон і 850 міліонів. З того найменше 1 біліон і 685 міліонів людей живе в тих країнах, що тепер опинилися в другій світовій війні. Це значить, що 90% населення світа воює між собою.

Краї, що є у війні в союзі з Великою Британією, мають 1 біліон і 270 міліонів людей. А це: Британська Імперія — 500,000,000, Китай — 450,000,000, Совєтський Союз — 180,000,000 та Злучені Держави Америки — 140,000,000, разом отже 1,270,000,000 душ.

Держави Осі мають около 225,000,000 населення, яке поділене на такі краї: Японія — 100,000,000, Німеччина — 80,000,000 і Італія 45,000,000.

НЕГАЙНО ДО ОБОРОНИ КРАЮ!
Кожна минута дорога. Вона мусить бути використана на те, щоб війну скінчити якнайскорше й її виграти. Кожний і кожна з нас може причинитись до цього, щоб так сталось, що є нашим гарячим бажанням. Тому переходім негайно від побажань — до діл. І таки зараз закупім бонд краєвої оборони, або хоч стемпси. Купім те, на що нас стати. Тим поможемо обороні краю і виграній, а заразом вложимо гроші в таке місце, яке є нині найсолідніше й найпевніше на цілім світі.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—